

Війна Росії проти України: відключення деяких російських банків від SWIFT

Система SWIFT стала основою для здійснення більшості глобальних фінансових транзакцій, будучи системою стандартизованих платіжних доручень та виконуючи послугу обміну інформацією. 2 березня 2022 року у рамках ширшого пакету санкцій, який також включає санкції проти центрального банку Росії, Рада ЄС ухвалила рішення про відключення семи російських банків від мережі SWIFT.

Ситуація станом на сьогодні

Товариство всесвітніх міжбанківських фінансових телекомунікацій ([SWIFT](#)) — це глобальний постачальник послуг безпечного обміну фінансовою інформацією, який об'єднує понад 11 000 банків у всьому світі. [Кооперативне товариство, створене за бельгійським законодавством](#), належить його членам і має штаб-квартиру в Ла-Юльпі, Бельгія. Заснована у 1973 році, система SWIFT замінила технологію Телекс, що широко використовувалася на той час банками для передачі доручень на транскордонний переказ грошових коштів та цінних паперів.

У 2021 році [служба передачі фінансових повідомлень FIN](#) у рамках SWIFT реєструвала в середньому 42 мільйони повідомлень на день, що робить її основою світової фінансової інфраструктури. За допомогою [стандартизованих повідомлень](#) SWIFT банки, депозитарії, інвестиційні установи, центральні банки, ринкова інфраструктура та корпоративні клієнти можуть зв'язуватися один з одним для здійснення платежів або розрахунків. Таким чином, SWIFT встановлює стандартні обов'язкові та необов'язкові елементи для платежів, такі як код бізнес-ідентифікатора, відомий як «BIC» або «код SWIFT».

На кшталт SWIFT у Росії розроблено власну Систему передачі фінансових повідомлень Банку Росії ([СПФС](#)). Вона працює на території Росії з 2014 року та має близько 400 користувачів. Росія також може використовувати інші сервіси обміну фінансовими повідомленнями, які не можуть зрівнятися зі SWIFT за охопленням ринку. Одним із прикладів є китайська Транскордонна міжбанківська платіжна система ([CIPS](#)), створена у 2015 році під контролем Народного банку Китаю.

Відповідь ЄС

У своїй рекомендації для Ради ЄС від [16 вересня 2021 року](#) Парламент ЄС уже закликав Європейський Союз розглянути питання про відключення Росії від платіжної системи SWIFT, щоб утримати російську владу від подальшої агресії. 2 березня 2022 року Рада Європейського Союзу прийняла рішення про [заборону надання послуг SWIFT](#) семи російським банкам: **Банку Відкриття, Новікомбанку, Промсвязьбанку, Банку Росія, Радкомбанку, ВНЕШЕКОНОМБАНКУ (ВЕБ) і ВТБ БАНКУ**. Рішення набуде чинності з 12 березня 2022 року. Заборона також буде поширюватися на будь-яку юридичну особу, організацію або орган, засновані в Росії, чиї майнові права більш ніж на 50 % прямо або опосередковано належать цим банкам.

Сбербанк, найбільший кредитор Росії, і Газпромбанк не потрапили до списку підсанкційних банків, оскільки обидва банки є основними контрагентами з платежів за російську нафту та газ. Однак Європейський центральний банк (ЄЦБ), який оцінив можливість [банкрутства](#) банку наказав Сбербанку закрити свій європейський підрозділ.

Інші санкції щодо фінансового сектора Росії, ухвалені 2 березня 2022 року, включають:

- заборону на інвестиції або участь у проектах, що співфінансуються **Російським фондом прямих інвестицій (РФПІ)**, суверенним фондом Російської Федерації, створеним 2011 року;

ДСЕП | Дослідницька служба Європейського парламенту

Автори: Карла Стаменья та Лассе Бем, Дослідницька служба Євродепутатів
PE 729.289 – березень 2022 р.

Цей документ підготовлений для депутатів і співробітників Європейського парламенту й адресований їм як довідковий матеріал, який допоможе їм у парламентській роботі. Зміст документа є виключною відповідальністю його автора(ів), і будь-які думки, висловлені в ньому, не повинні розглядатися як офіційна позиція Європарламенту. Відтворення та переклад для некомерційних цілей дозволено за умови посилання на джерело та попереднього повідомлення Європейського парламенту та надсилання йому копії. © Європейський Союз, 2022.

eprs@ep.europa.eu (контакт) <http://www.eprs.ep.parlunion.eu> (інтранет) <http://www.europarl.europa.eu/thinktank> (інтернет) <http://epthinktank.eu> (блог)

- заборону на продаж, постачання, передачу або експорт **банкнот, деномінованих в євро**, в Росію або будь-якій фізичній чи юридичній особі, організації або органу в Росії, включаючи уряд та Центральний банк Росії, або для використання в Росії.

28 лютого 2022 року Рада ЄС уже ухвалила рішення про [санкції щодо Центрального банку Росії](#). До них належить заборона на всі транзакції, пов'язані з управлінням резервами чи активами Центрального банку Росії. Ці санкції не дозволять центральному банку Росії отримати доступ до значної частини своїх резервів, номінованих у євро та доларах. ЄС також запровадив [додаткові санкції](#) стосовно окремих осіб і секторів економіки.